herpy

ORMEØGLER

Texas Alligator Lizard

Gerrhonotus infernalis

Gerrhonotus infernalis er en kraftig, brunlig ormeøgle med lyse tværbånd fra kalkstenskløfter og egeskov i det centrale Texas og det nordlige og centrale Mexico. Den bliver 30-60 cm, er dagaktiv, klatrer godt og lægger mange æg. Den er hårdfør og tilgivende i pasningen, men ses sjældent i handlen.

Familie: Anguidae Tidligere navn: *Gerrhonotus liocephalus infernalis; Gerrhonotus taylori* Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-60 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Klippeterræn og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 60 × 60 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-29 °C**
Hotspot	**38-42 °C**
Temperatur, nat	**15-21 °C**
Luftfugtighed	**40-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-48 mdr.**
Kuldstørrelse	**5-31 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**48-70 dage** ved 24-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i EU's forordning 338/97, så der kræves ingen CITES-papirer. Arten er ikke blandt de dyr, som private ikke må holde i Danmark (BEK nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dyrets oprindelse.

Om arten

Gerrhonotus infernalis er en kraftig ormeøgle med bredt hoved, korte lemmer, kølede, panserlignende rygskæl og en lang, delvis gribende hale. Ryggen er tan til rødbrun med otte til ti lysere tværbånd, der er svagt kantet med brunt. Ungerne er dybt metalbrune med skarpe, hvide bånd, og tegningen bliver mere udvisket med alderen. Hoved og bug er som regel uden tegning.

Arten regnes for den største af de nordamerikanske ormeøgler og bliver op til omkring 60 cm med hale, heraf højst omkring 20 cm krop og hoved. Nyklækkede unger er omkring 10 cm. Hannerne bliver større og får et meget bredere hoved end hunnerne, og hunnerne har en længere og kraftigere bagkrop. Ved halens rod har hannen en tydelig udbuling efter hemipenes.

Arten blev beskrevet af Spencer Fullerton Baird i 1859. Ældre litteratur fører den som underart af *Gerrhonotus liocephalus*. Siden en revision af slægten i 1994 regnes *G. infernalis* som en selvstændig art, der lever fra Texas til Hidalgo, mens *Gerrhonotus liocephalus* lever længere mod syd, fra Guerrero og Puebla til Chiapas. Pasningsviden fra Texas og det nordøstlige

Mexico under det gamle navn gælder derfor denne art. I 2018 blev bestanden i lavlandet i Cuatro Ciénegas-bassinet i Coahuila beskrevet som en egen art, *Gerrhonotus mccoyi*. Artsnavnet betyder "underjordisk" og peger på dyrets skjulte levevis.

Dyret er sky, men bider hårdt, hvis det bliver grebet. Det kan smide halen som afledning, og halen vokser kun delvist ud igen. Levealderen i fangenskab er ikke dokumenteret; 10-15 år er et skøn.

Udbredelse og levested

Gerrhonotus infernalis findes fra det centrale og vestlige Texas, især Edwards Plateau og Balcones Escarpment, mod syd gennem Coahuila, Nuevo León, Tamaulipas, San Luis Potosí, Querétaro og Guanajuato til det centrale Hidalgo. Der er også isolerede bestande i det sydlige Chihuahua, Durango og Zacatecas. Typelokaliteten er Devils River i Texas.

Længere mod sydøst, fra det sydøstlige San Luis Potosí og Tamaulipas til Veracruz, lever *Gerrhonotus ophiurus*, og *Gerrhonotus liocephalus* lever endnu længere mod syd. De er ikke medtaget på kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

LEVESTED

Gerrhonotus infernalis lever i kalkstenskløfter, egeskov og krat, på stenede skråninger og langs bække og kilder, fra lavlandet og op i bjergene. Omkring Cuatro Ciénegas i Coahuila lever den kun på bjergskråningerne i ege- og fyrre-egeskov over 1.300 m. Den er overvejende dagaktiv, men kan være fremme om natten i forsommeren, og lever både på jorden og i træer, buske og klippesprækker, hvor den klatrer med den halvt gribende hale som støtte. Den søger skjul i sprækker, under sten og i løv og jager aktivt i bladstrøelsen.

Klimaet har en varm, regnfuld sommer og en tør, køligere vinter. Dagslængden svinger fra omkring 14 timer i juni til omkring 10 timer i december. Gennemsnitstemperaturen om dagen er 34-36 °C sent på sommeren og 16-21 °C om vinteren, og nattetemperaturen kan falde til omkring 5 °C. Føden er insekter, edderkopper, snegle, skorpioner og andre leddyr og af og til små hvirveldyr og fugleæg. Hunnen lægger æggene i maj eller deromkring i fugtig jord under træstammer eller flade sten og ligger snoet om dem.

Arten er vurderet som ikke truet (LC) af IUCN. Mange levesteder er dog berørt af byggeri og udvikling.

Pasning

TERRARIET

Gerrhonotus infernalis er forholdsvis rolig og kræver mindre plads end mere aktive øgler af samme størrelse. Den er hårdfør og tåler en del afvigelser i pasningen. Et par skal have et terrarie på mindst 90 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde). Større er bedre, for dyrene bruger hele pladsen og klatrer meget.

Bunden er en dyb blanding af granitgrus, sand og havejord eller tørv, dækket af et tykt lag løv, så dyrene graver og søger føde. Indret med grene i flere højder, bark eller skifer som skjul og levende planter som agaver, græsser, tillandsier og bregner. En bagvæg af kunststen giver ekstra klatreflade. En lav vandskål med fugtigt underlag under giver et fugtigt skjul.

Terrariet kan være af PVC, glas, træ eller net, afhængigt af klimaet i rummet. PVC med glas- eller akryldøre holder bedst på varme og fugt. Hannerne er territoriale, så de skal holdes hver for sig. Et par kan holdes sammen året rundt, hvis der er plads til at undgå hinanden.

TEMPERATUR

Luften i terrariet skal ligge på 25-29 °C om dagen, med en solplads over 38 °C under halogenspots, hvor dyret kan varme sig. Om natten skal det være køligere, omkring 15-21 °C. Mål med digitale termometre.

Temperatur og dagslængde skal følge årstiden: varmest om sommeren, køligere og med kortere dag om vinteren, så dyret er mindre aktivt og spiser mindre. Den kolde periode skal være mild, og frost er aldrig i orden.

Skift pærerne, når de mister effekt, og sørg for, at dyret altid kan søge væk fra varmen.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være moderat, omkring 40-70 %, med højere fugt i skjulene. Sprøjt terrariet tre til fire gange om ugen om sommeren, så regntiden efterlignes, og sjældnere i den tørre tid. Hold altid en lav skål med frisk vand i terrariet, og fyld den af og til over, så underlaget omkring bliver fugtigt. Dyret drikker sjældent af skålen og dækker en stor del af sit vandbehov gennem føden og fugtige skjul.

Terrariet skal tørre mellem sprøjtningerne, så der ikke opstår skimmel.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for kraftigt lys og UVB. Brug et T5 HO-rør til UVB, så UV-indekset går fra 0 til 3 gennem terrariet, svarende til Ferguson-zone 2, og så dyret kan søge ud af UV-lyset. Afstanden mellem rør og solplads afhænger af rørets styrke og af net og bør kontrolleres med en UV-måler. Halogenpærer giver varme og nær-infrarødt lys, og LED-lys på omkring 6.000 K giver nok lys til levende planter.

Lyset kobles til et tænd-sluk-ur, der følger årstiden: omkring 14 timer om sommeren og omkring 10 timer om vinteren.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Gerrhonotus infernalis lever af insekter og andre smådyr og jager aktivt. Giv en varieret kost af fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, løvgræshopper, knælere, vandrende pinde, sommerfuglelarver, edderkopper, fluer, fluelarver og billelarver. Foderdyrene skal højst være lige så store som dyrets hoved.

Dyret tager gerne foder fra en pincet, og det giver god motion. Voksne fodres 2-3 gange om ugen, unger hver anden dag. Støv foderet efter et fast skema: to-tre fodringer med multivitamin efterfulgt af én med kalk. Bruges UVB, kan kalk og vitaminer uden D3 vælges. Hunner, der skal lægge æg, skal have ekstra kalk.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky, men nysgerrig og kan blive meget rolig og tillidsfuld over for sin holder. Den soler sig på grene og sten og jager ved at snige sig ind på byttet, bøje forkroppen i en S-form og slå til. Lige før angrebet rykker den af og til med halen som en kat.

Et vildt eller forskrækket dyr bider hårdt, og et bid kan gøre ondt, så håndter kun dyret, når det er nødvendigt. Hannerne er territoriale og kan slås, så de skal holdes hver for sig. Hunnen ligger snoet om sine æg og forsvarer dem ofte ved at åbne munden, puste sig op, hvæse og fare løs på en hånd, der kommer for tæt på. Vask hænder efter kontakt med dyr og terrarie, for krybdyr kan bære salmonella.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har større og bredere hoved og en tydelig udbuling ved halens rod. Hunnerne er slankere med en længere bagkrop. I naturen bliver arten kønsmoden efter 2-4 år, men med rigelig, regelmæssig fodring kan dyrene være fuldvoksne og kønsmodne allerede efter omkring 18 måneder.

PARRING

Parringen sker normalt om efteråret og foregår på jorden: hannen griber om hunnens nakke med munden, og parringen kan vare mange timer. Rigelig sprøjtning sidst på sommeren, lidt køligere vejr og hyppigere fodring (3-4 gange om ugen) sætter gang i parringen. Skil dyrene, hvis hunnen får sår.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger én gang om året et sted, hvor underlaget er køligt og fugtigt, fx i en hule eller under vandskålen. I naturen sker det omkring maj, i fangenskab også i vinterhalvåret. Et kuld er typisk på 10-20 æg; angivelserne svinger fra 5 til 31. Hunnen taber over halvdelen af sin vægt ved æglægningen. Hun ligger snoet om æggene og forsvarer dem som regel, men ikke alle hunner gør det.

Giv hende en fugtig hule eller kasse med jord at lægge i, og forstyr hende så lidt som muligt. Hun skal have ekstra kalk og foder både før og efter æglægningen.

INKUBATION

Æggene tages forsigtigt op og lægges på et gitter over fugtigt underlag, fx brændt ler, i en ventileret beholder med et lag opvredet sphagnum øverst. Ved omkring 26 °C klækker æggene efter 48-50 dage, men mange æg dør ved den temperatur, og æggene klækker bedre ved lavere temperatur, hvor rugetiden formentlig bliver længere. 24-26 °C er et skøn. Hold fugtigheden høj, men undgå, at æggene bliver våde.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er smukt tegnede, kontrastrige og omkring 10 cm lange. Deres krav svarer til de voksnes. Efter få dage tager de små insekter som flyveløse bananfluer, små biller, små larver og små fårekyllinger. De kan holdes i grupper på 5-7 i et terrarie på ca. 60 × 45 × 45 cm med mange løvfyldte grene som skjul. Fodr hver anden dag. De vokser hurtigt, og hannerne bliver territoriale ved kønsmodenhed og skal da skilles.

Sundhed og typiske fejl

Arten er hårdfør og tåler en del, når grundkravene er opfyldt. De typiske problemer er:

- Knogleskørhed ved for lidt UVB og kalk, især hos unger og hunner, der lægger æg.
- Fedme ved for fede foderdyr og for lidt motion.
- Mider og indvendige parasitter. Nye dyr bør være i karantæne i mindst tre måneder.
- Skimmel og luftvejsinfektion ved for våd, stillestående luft.
- Bid- og haleskader mellem hanner, der holdes sammen.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden et egnet sted at lægge æg.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og spiser regelmæssigt. Taber dyret sig, spiser ikke eller trækker vejret med åben mund, skal det til en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.